1. ספר שמות פרק א'

א ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש
ב ג וביתו באו: ראובן שמעון לוי ויהודה: יששכר זבולן ובנימן:
ד ה דן ונפתלי גד ואשר: ויהי כל־נפש יצאי ירך־יעקב שבעים
ו נפש ויוסף היה במצרים: וימת יוסף וכל־אחיו וכל הדור
ז ההוא: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד
ותמלא הארץ אתם:

המשך פרק א'

יט ותאמרן המילדת אל־פרעה כי לא כנשים המצרית העברית
כ כי־חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדת וילדו: וייטב
כא אלהים למילדת וירב העם ויעצמו מאד: ויהי כי־יראו
כב המילדת את־האלהים ויעש להם בתים: ויצו פרעה לכל־
עמו לאמר כל־הבן הילוד היארה תשליכהו וכל־הבת
תחיון:

שמות פרק ב'

ד ותתצב
ה אחתו מרחק לדעה מה־יעשה לו: ותרד בת־פרעה לרחץ
על־היאר ונערתיה הלכת על־יד היאר ותרא את־התבה
ו בתוך הסוף ותשלח את־אמתה ותקחה: ותפתח ותראהו
את־הילד והנה־נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי
ז העברים זה: ותאמר אחתו אל־בת־פרעה האלך וקראתי
ח לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את־הילד: ותאמר־
לה בת־פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את־אם הילד:
ט ותאמר לה בת־פרעה היליכי את־הילד הזה והינקהו לי
י ואני אתן את־שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו: ויגדל הילד
ותבאהו לבת־פרעה ויהי־לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר
יא כי מן־המים משיתהו: ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא
אל־אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש־עברי
יב מאחיו: ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את־המצרי
יג ויטמנהו בחול: ויצא ביום השני והנה שני־אנשים עברים
נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך:

שמות ג'

א ומשה היה רעה
את־צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג את־הצאן אחר המדבר
ב ויבא אל־הר האלהים חרבה: וירא מלאך יהוה אליו בלבת־
אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו
ג אכל: ויאמר משה אסרה־נא ואראה את־המראה הגדל
ד הזה מדוע לא־יבער הסנה: וירא יהוה כי סר לראות ויקרא
אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני:
ה ויאמר אל־תקרב הלם של־נעליך מעל רגליך כי המקום
ו אשר אתה עומד עליו אדמת־קדש הוא: ויאמר אנכי אלהי
אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה
ז פניו כי ירא מהביט אל־האלהים: ויאמר יהוה ראה ראיתי
את־עני עמי אשר במצרים ואת־צעקתם שמעתי מפני
ח נגשיו כי ידעתי את־מכאביו: וארד להצילו מיד מצרים
ולהעלתו מן־הארץ ההוא אל־ארץ טובה ורחבה אל־ארץ
זבת חלב ודבש אל־מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי
ט והחוי והיבוסי: ועתה הנה צעקת בני־ישראל באה אלי וגם־
י ראיתי את־הלחץ אשר מצרים לחצים אתם: ועתה לכה
ואשלחך אל־פרעה והוצא את־עמי בני־ישראל ממצרים:
יא ויאמר משה אל־האלהים מי אנכי כי אלך אל־פרעה וכי
אוציא את־בני ישראל ממצרים: ויאמר כי־אהיה עמך וזה־
יב לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את־העם ממצרים

שמות המשך ג'

יג ויאמר משה אל־
האלהים הנה אנכי בא אל־בני ישראל ואמרתי להם אלהי
אבותיכם שלחני אליכם ואמרו־לי מה־שמו מה אמר אלהם:
יד ויאמר אלהים אל־משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר
טו לבני ישראל אהיה שלחני אליכם: ויאמר עוד אלהים אל־
משה כה תאמר אל־בני ישראל יהוה אלהי אבתיכם אלהי
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה־שמי
טז לעלם וזה זכרי לדר דר: לך ואספת את־זקני ישראל ואמרת
אלהם יהוה אלהי אבתיכם נראה אלי אלהי אברהם
יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת־העשוי לכם
יז במצרים: ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל־ארץ הכנעני
והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אל־ארץ זבת חלב
יח ודבש: ושמעו לקלך ובאת אתה וזקני ישראל אל־מלך
מצרים ואמרתם אליו יהוה אלהי העבריים נקרה עלינו
ועתה נלכה־נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה
יט אלהינו: ואני ידעתי כי לא־יתן אתכם מלך מצרים להלך
כ ולא ביד חזקה: ושלחתי את־ידי והכיתי את־מצרים בכל
נפלאתי אשר אעשה בקרבו ואחרי־כן ישלח אתכם:

שמות סוף ב'

ויבאו הרעים ויגרשום ויקם משה ויושען וישק
את־צאנם: ותבאנה אל־רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן
בא היום: ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם־דלה
דלה לנו וישק את־הצאן:

2. ישעיהו כז

יב והיה ביום
ההוא יחבט יהוה משבלת הנהר עד־נחל מצרים ואתם
יג תלקטו לאחד אחד בני ישראל: והיה ביום
ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור
והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליהוה בהר הקדש
בירושלם:

ישעיהו כח

ה ביום ההוא יהיה
יהוה צבאות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו:
ו ולרוח משפט ליושב על־המשפט ולגבורה משיבי מלחמה
ז שערה: וגם־אלה ביין שגו ובשכר תעו כהן ונביא שגו בשכר
ח נבלעו מן־היין תעו מן־השכר שגו בראה פקו פליליה: כי
ט כל־שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום: את־
מי יורה דעה ואת־מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי

ישעיהו המשך כח

יא כי צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם: כי
יב בלעגי שפה ובלשון אחרת ידבר אל־העם הזה: אשר אמר
אליהם זאת המנוחה הניחו לעיף וזאת המרגעה ולא אבוא
יג שמוע: והיה להם דבר־יהוה צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו
זעיר שם זעיר שם למען ילכו וכשלו אחור ונשברו ונוקשו
יד ונלכדו: לכן שמעו דבר־יהוה אנשי לצון
טו משלי העם הזה אשר בירושלם: כי אמרתם כרתנו ברית
את־מות ועם־שאול עשינו חזה שיט שוטף כי־עבר לא יבואנו
טז כי שמנו כזב מחסנו ובשקר נסתרנו: לכן כה
אמר אדני יהוה הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת
יז מוסד מוסד המאמין לא יחיש: ושמתי משפט לקו וצדקה
יח למשקלת ויעה ברד מחסה כזב וסתר מים ישטפו: וכפר
בריתכם את־מות וחזותכם את־שאול לא תקום שוט שוטף
כי יעבר והייתם לו למרמס:

אצרך

3. ירמיהו א'

ד ה ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: בטרם
אצורך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא
ו לגוים נתתיך: ואמר אהה אדני יהוה הנה לא־ידעתי דבר
ז כי־נער אנכי: ויאמר יהוה אלי אל־תאמר נער אנכי כי על־
ח כל־אשר אשלחך תלך ואת כל־אשר אצוך תדבר: אל־
ט תירא מפניהם כי־אתך אני להצילך נאם־יהוה:

ירמיהו סוף א' - ב'

יז ואתה תאזר מתניך וקמת ודברת
אליהם את כל־אשר אנכי אצוך אל־תחת מפניהם פן־
יח אחתך לפניהם: ואני הנה נתתיך היום לעיר מבצר ולעמוד
ברזל ולחמות נחשת על־כל־הארץ למלכי יהודה לשריה
יט לכהניה ולעם הארץ: ונלחמו אליך ולא־יוכלו לך כי־אתך
א אני נאם־יהוה להצילך: ויהי דבר־יהוה אלי
ב לאמר: הלך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר יהוה
זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי
ג במדבר בארץ לא זרועה: קדש ישראל ליהוה ראשית
תבואתה כל־אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם־
יהוה:

4. יחזקאל טז

א ב ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: בן־אדם
ג הודע את־ירושלם את־תועבתיה: ואמרת כה־אמר אדני
יהוה לירושלם מכרתיך ומלדתיך מארץ הכנעני אביך
ד האמרי ואמך חתית: ומולדותיך ביום הולדת אותך לא־
כרת שרך ובמים לא־רחצת למשעי והמלח לא המלחת
ה והחתל לא חתלת: לא־חסה עליך עין לעשות לך אחת
מאלה לחמלה עליך ותשלכי אל־פני השדה בגעל נפשך
ו ביום הלדת אתך: ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך
ז ואמר לך בדמיך חיי ואמר לך בדמיך חיי: רבבה כצמח
השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים שדים נכנו
ח ושערך צמח ואת ערם ועריה: ואעבר עליך ואראך והנה
עתך עת דדים ואפרש כנפי עליך ואכסה ערותך ואשבע לך
ט ואבוא בברית אתך נאם אדני יהוה ותהיי־לי: וארחצך במים
י ואשטף דמיך מעליך ואסכך בשמן: ואלבשך רקמה ואנעלך
יא תחש ואחבשך בשש ואכסך משי: ואעדך עדי ואתנה
יב צמידים על־ידיך ורביד על־גרונך: ואתן נזם על־אפך
יג ועגילים על־אזניך ועטרת תפארת בראשך: ותעדי זהב
וכסף ומלבושך שש ומשי ורקמה סלת ודבש ושמן אכלתי
ותיפי במאד מאד ותצלחי למלוכה:

שש | אכלת

שוט | יעבור

5. מדרש רבה שמות פרשה א', יב

ותיראן
המילדת, קשטו עצמן למעשה
וקנן זה אברהם. כמה שהקדוש
ברוך הוא מעיד עליו (בראשית כב יב)
כי עתה ידעתי כי ירא אלהים וגו'.
אמרו אברהם אבינו עליו השלום
פתח לו פונדק והיה זן את
העוברים ואת השבים בני אדם
ערלים, ואנו לא דיינו שאין לנו
להאכילן אלא להרוג אותן, אנו
נחיה אותן.

6. מדרש שוחר טוב משלי לא

תקם בעוד לילה

ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה זו בתיה בת פרעה גויה היתה ונעשתה יהודית והזכירה שמה בין הכשרות בשביל שעסקה במשה לפיכך זכתה ונכנסה בגן עדן בחיים:

זממה שדה ותקחהו מפרי כפיה נטעה כרם זו יוכבד שיצא ממנה משה שהוא שקול כנגד כל ישראל שנקראו כרם שנ' (ישעיה ה) כי כרם יי צבאות בית ישראל וגו'. **חגרה בעוז מתניה** ותאמץ זרועותיה זו מרים שקודם שנולד משה אמרה עתידה אמי שתלד בן **שמושיע את ישראל**, כיון שנולד ונכבד עליהן עול שעבוד עמד אביה וטפחה על ראשה אמר לה היכן נבואתך ועומד ומרקק בפניה ועל כל זאת (כה) מתאמצת בנבואתה.

7. מס' סוטה דף יא ע"א

שמו' ב ותתצב אחותו מרחוק א"ר יצחק פסוק זה כולו על שם שכינה נאמר ותתצב
ש"א ג דכתיב ויבא ה' ויתיצב וגו' אחותו דכתיב אמור לחכמה אחתי את מרחוק
ירמי' לא דכתיב מרחוק ה' נראה לי לדעת דכתיב כי אל דעות ה' מה דכתיב מה ה'
עמוס ג אלהיך שואל מעמך יעשה דכתיב כי לא יעשה [ה'] אלהים דבר גלי דכתי' ויקרא
שופ' ו לו ה' שלום:

המשך סוטה י"א ע"א

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ כן רבו וכן פרצו מיבעי ליה אמר ר"ל רוח הקדש מבשרתן כן ירבה וכן יפרוץ: ויקוצו מפני בני ישראל מלמד שהיו דומין בעיניהם כקוצים ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך רבי אלעזר אמר בפה רך רבי שמואל בר נחמני אמר בפריכה וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים וגו' אמר רבא בתחילה בחומר ובלבנים ולבסוף ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים ומלאכת נשים לאנשים ולמ"ד נמי התם בפה רך הכא ודאי בפריכה דריש *רב עוירא בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים *בשעה שהולכות לשאוב מים הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן ושואבות מחצה מים ומחצה דגים ובאות ושופתות שתי קדירות אחת של חמין ואחת של דגים ומוליכות אצל בעליהן לשדה ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן

מס' סוטה יא ע"ב

8. רש"י שמות ג' יח

(יח) ושמעו לקולך. מאליהם מכיון שתאמר להם לשון זה ישמעו לקולך שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה הם נגאלים יעקב אמר ואלהים פקד יפקד אתכם יוסף אמר להם (בראשית נ') פקד יפקד אלהים אתכם: (אלהי העבריים. יו"ד יתיר' רמז לי' מכות ברש"י ישן): נקרה עלינו. לשון מקרה וכן (במדבר כג) ויקר אלהים ואנכי אקרה כה אהא נקרה אתו הלום: (יט) לא יתן אתכם מלך מצרים להלוך. אם אין אני מראה לו ידי החזקה כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי החזקה לא יתן אתכם להלוך: לא יתן. לא ישבוק. כמו (בראשית כ) ע"כ לא נתתיך (שם לא) לא נתנו אלהים להרע עמדי וכולן לשון נתינה הם. וי"מ ולא ביד חזקה ולא בשביל שידו חזקה, כי מאז אשלח את ידי והכיתי את מצרים וגו' ונתרגמינן אותו ולא מן קדם דחיליה תקיף. משמו של רבי יעקב ברבי מנחם נאמר לי:

9. [illegible]

עניו שבעניו תמיד רואה עצמו שלא הגיע לתכלית השלימות ולכך הוא אומר אהיה לשון עתיד כי עדיין לא הייתי ולא הגעתי לשלימות אבל הגאה חושב עצמו שהגיע לשלימ' לכך רואה עצמו היה ואינו אומר אהיה עכ"ד נמצא בין אהיה מדת הענוה ובין היה מדת הגאוה הוא אות א' בלבד שמספרו אחד

10. "שם משמואל" שמות ב'

אמר[7] "כי אהיה עמך[8], "וזה" — מה שאתה עניו אמיתי[9] בדעתך שאתה אומר לפני יודע תעלומות "מי אנכי וכו'" — "וזה לך האות" (כי אנכי שלחתיך)". כי מענותנותך יראו הכל שאתה מקושר באלוקות, והנך שליח מיוחד לי. מה שאתה עניו הוא סיבה "כי אנכי שלחתיך", כמו ש"בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" — הגמור

11. גלויי אור הרצ"י לפרשת שמות, [illegible]

[illegible]

אנו מתחילים להופיע בתור עם. בתחילת ספר שמות, בני ישראל חלוקים לערכם האישי והמשפחתי ואחר־כך מתגלה שאינם פרטים, אלא עם שהוא למעלה מן הבחירה האנושית. ענין העם הוא יצירה אלוהית, לא כמו ענין הפרט שתלוי בבחירת האדם. בצבור אין בחירה[10] אלא גזירה, "כפיית הר כגיגית"[11], טבע. מתוך טבע זה, בו נוצרנו, יש המשך לכל יחיד ויחיד בתור חלק מן הכלל. בפרטיות לא ניכרת כל־כך האלוהיות, וככל שהופעתנו יותר כללית, כך היא יותר אלוהית. אצל היחידים ייתכנו גילויים שאינם כל־כך אלוהיים, יש יחידים צדיקים, בינוניים ורשעים, אבל כולם ביחד מהווים צבו"ר[12], אפילו אם אור וחושך משמשים בו ביחד. כאן הולך ומתגלה הכלל ומתוך כך האור הכלל־ישראלי, על־ידי כל הטיפולים האלוהיים, אפילו כשהם נעשים דרך קריאת שמות וסידור ענינים שונים על־ידי פרעה וגויים אחרים.